
Fra: noreply@regjeringen.no
Sendt: 30. juni 2016 15:05
Til: postmottak SD
Emne: Nytt hørings svar til 16/485 - Høring - Grunnlagsdokument Nasjonal transportplan 2018-2029

Referanse: 16/485
Høring: Høring - Grunnlagsdokument Nasjonal transportplan 2018-2029
Levert: 30.06.2016 15:04
Svar type: Med merknader
Kontakt avsender: Friluftsrådernes Landsforbund (FL)
Kontaktperson: Morten Dåsnes
Kontakt-e-post: morten@friluftsrad.no
Tittel: Høringsuttalelse Nasjonal Transportplan 2018-2029

Uttalelse:

Friluftsrådernes Landsforbund (FL) er paraplyorganisasjon for 25 interkommunale friluftsråd som igjen har ca 210 medlemskommuner. Vår hovedoppgave er å fremme det allmenne friluftslivet gjennom medlemsfriluftsrådene og ved egne tiltak. Vi legger et bredt miljøperspektiv til grunn for vårt virke. FL er derfor opptatt av alle tiltak i Nasjonal Transportplan som legger til rette for og fremmer gange og sykling, at klimautslipp fra transportsektoren reduseres og at konsekvensene for friluftslivsinteressene, naturmangfold, landskap og kulturminner minimaliseres. For friluftslivsinteressene er det viktig at best mulig kunnskap om områdenes verdi for friluftsliv legges til grunn når nye traseer for veg og bane fastlegges.

Styrk arbeidet med gang- og sykkelveier

FL støtter målet om at klimagassutslippene fra transportsektoren må reduseres. Vi gir derfor vår fulle støtte til nullvekstmålet i de store og mellomstore byområdene som innebærer at transportveksten skal skje gjennom kollektivtrafikk, sykkel og gåing. Nullvekst er også viktig for å bedre luftkvaliteten i byområdene, redusere støyplager og hindre nedbygging av nærfriluftsområder og andre grøntområder til veg- og parkeringsformål.

FL er enig i transportetatens anbefaling om at nullvekstmålet bør utvides til å gjelde flere byområder enn de som omfattes av bymiljøavtalen. Vi støtter også opp om forslaget om helhetlig virkemiddelbruk i bymiljøavtalene slik at midler fra denne kan brukes til utbygging av både statlige, fylkeskommunale og kommunale gang- og sykkelanlegg.

FL mener at arbeidet med utbygging av gang- og sykkelveier må styrkes. Vi støtter forslaget om å etablere sykkelekspressveier i de 9 største byområdene. Videre er vi enige i viktigheten av å etablere sammenhengende sykkelvegnett langs hovedinnfartsårer, og vi støtter transportetatens forslag om et krafttak for enkle og rimelige tiltak som kan gjennomføres raskt og som bidrar til at mange vil sykle mer. Uavhengig av de totale bevilgningene til samferdselsformål mener vi at høyt investeringsnivå må legges til grunn for utbygging av gang- og sykkelveger.

Kultur for å gå – samarbeid og samordning gange og sykling for transport og fritid

Gjennom Turskiltprosjektet har Fylkeskommunene og Gjensidigestiftelsen bevilga ca 100 millioner til friluftsansjoner og friluftsråds merking og skilting av turveier, stier og skiløyper. Det er et viktig mål å skilte og merke bedre i og gjennom tettsteder og byer, herunder fra trafikknutepunkt. På den måten vil vi gjøre det enklere for flere å utøve friluftsliv. Det er et viktig folkehelseiltak. Merka og skilta turveger og stier i urbane områder er i tillegg viktige transportårer til barnehager, skoler, arbeidsplasser. For reiselivet er også godt skilta og merka ferdslsårer viktige. For både reiseliv og friluftsliv trengs det enklere muligheter for å transportere sykkel og ski på buss og bane.

I utmarksområdene er det en lang tradisjon for at tilrettelegging, skilting og merking av stier mm foregår i regi av frivillige organisasjoner og friluftsråd. I urbane områder trengs det et breiere samarbeid – særlig med vegmyndigheter. Det dreier seg om tillatelser til å skilte og merke, mest mulig felles symbolbruk og samordning av traseer. Her ligger det betydelige synergieffekter. FL ber om at det i Nasjonal transportplan, bl.a. i gåstrategien og sykkelstrategien, fastslås at en skal samarbeide med friluftslivet og reiselivet for å tilrettelegge og simulere til gåing og sykling. Fra vår side ønsker vi et sterkere samarbeid med vegmyndighetene når Merkehandboka (utgis av Den Norske Turistforening, Innovasjon Norge og Friluftsrådenes Landsforbund) skal revideres.

Etter at transportetatene la fram sitt grunnlagsdokument for NTP, har regjeringa fremma stortingsmelding om friluftslivspolitikken (Meld.St.18 (2015-2016) Friluftsliv. Naturen som kilde til helse og livskvalitet). Nye føringer i denne må legges til grunn for regjeringas endelige forslag til NTP. I Friluftsmeldinga heter det bl.a. følgende som understøtter vårt krav om bedre samordning av gåing og sykling som transportform og fritidsaktivitet: «Regjeringen vil i de kommende årene legge særlig vekt på å utvikle sti- og løypenett for friluftsliv i sammenheng med gang- og sykkelveier og kollektivtransport i byer og tettsteder, slik at friluftslivet blir lett tilgjengelig for alle. Arbeidet med sammenhengende ferdslsårer for friluftslivet må blant annet samordnes med Statens vegvesens gå- og sykkelstrategier, der målet er å fremme gåing og sykling som transportformer og hverdagsaktiviteter.» (s 59 i Friluftsmeldinga).

Dersom en større del av transportbehovet i samfunnet skal foregå gjennom gange og sykling, noe som er svært viktig for klima, miljø og folkehelse, trengs det holdningsendringer - i tillegg til god tilrettelegging. Det må utvikles en kultur for å gå og sykle – det må bli tøft og trendy. Vi er sikre på at en vil lykkes best i dette holdningsskapende arbeidet gjennom et bredt samarbeid mellom vegmyndigheter og friluftsmyndigheter og –organisasjoner.

Ikke bygg ned viktige friluftsområder

Den omfattende utbyggingen av vei og bane som planlegges, vil berøre verdifulle natur- og friluftsområder. Det er med stor undring vi registrerer at friluftsliv ikke er omtalt i kapittel 9 «Miljø» i utkastet til NTP. Regjeringen har i «Nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging» fastslått at «...fylkeskommuner og kommuner skal ivareta hensyn til naturmangfold og landskap, friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø gjennom aktiv planlegging, at tilgjengelig kunnskap skal tas aktivt i bruk og at samlede virkninger skal synliggjøres og tas hensyn til.» Vi tar det for gitt at regjeringa mener at samme hensyn også skal legges til grunn ved planlegging av statlige tiltak. Dette forsterkes av regjeringas økte vektlegging av friluftsliv gjennom Friluftsmeldinga – «Satsing på friluftsliv er derfor sentralt i regjeringens folkehelsearbeid» og med nasjonalt mål «Friluftslivets posisjon skal ivaretas og videreutvikles gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftslivsområder, og stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle.» (Vår understreking.)

FL ber om at hensyn til friluftslivsinteressene vektlegges og omtales som miljøinteresse i endelig NTP i samsvar med dette.

Det er viktig at beslutninger om trasévalg og avbøtende tiltak tas på best mulig faglig grunnlag, jf også ovenfor om regjeringas forventning om at tilgjengelig kunnskap skal tas aktivt i bruk. FL mener at Miljødirektoratets opplegg for kartlegging og verdsetting av friluftsområder må legges til grunn, jf <http://www.miljodirektoratet.no/Documents/publikasjoner/M98/M98.pdf>

I Friluftsmeldinga er det satt mål om at slik friluftskartlegging skal være gjennomført i alle kommuner innen 2018. Uansett forventer vi at denne beste metodikken legges til grunn når større veg- og baneprosjekt planlegges. Regjeringa fastslår at «Det overordnede målet med prosjektet er at viktige friluftslivsområder blir ivaretatt i planprosessene, og at slike områder ikke blir bygget ned på grunn av mangel på kunnskap».

Ved dagens opplegg for utredning og konsekvensutredning bruker Vegvesenet kategorien «Nærmiljø og friluftsliv». FL mener dette er en uheldig sammenslåing av to viktige interesseområder som ikke nødvendigvis er sammenfallende. Friluftslivsinteressene omfatter

både nærfriluftsområder og områder for dagsturer og ferieturer. Det fastslås i Friluftsmeldinga (s 38) at den statlig friluftslivspolitikken må ivareta både kravet til store, sammenhengende naturområder, og store og små tilrettelagte naturområder og ferdselsårer som parker, lekeområder og turveier i og ved byer og tettsteder.

Et område kan ha stor verdi for friluftsliv som dagstuo område, mens verdien for nærmiljø er fraværende. Derimot er det som regel sammenfallende interesser mellom friluftinteressene og områdenes bruk til trening og utmarksbaserte idretter som langrenn og orientering. Idrett, der vi innbefatter all den trenings-, mosjonsaktivitet og konkurranseidrett som foregår i utmark og gjerne er i grenselandet mellom idrett og friluftsliv, er imidlertid ingen egen kategori i utredningsopplegget. FL mener derfor at det i framtidige utredninger bør opereres med kategoriene «nærmiljø» og «friluftsliv og idrett».

Samferdselssektorens kulturminner er viktige for friluftsfersdel og opplevelser

I Friluftsmeldinga vektlegges kulturminnenes opplevelsesverdi for friluftsliv. Gamle ferdselsårer – både veier og jernbanestrekninger - er attraktive for ferdsel til fots og med sykkel både for friluftsliv og reiseliv. De gamle ferdselsårene er i kraft av sine opplevelseskvaliteter og som ferdselsårer. Rallarveien er et eksempel av stor nasjonal betydning. Samarbeidet mellom Miljødirektoratet og Jernbaneverket og Kystverket for omdisponering av statlige eiendommer som ikke lenger fyller sin opprinnelig funksjon til friluftsførmål, er viktig og burde utvides til også å omfatte Vegvesenet.

Gjennom Kystledsamarbeidet mellom Forbundet Kysten, Norsk Fyrhistorisk Forening, Den Norske Turistforening og FL legges det til rette for ikke-motorisert ferdsel langs kysten og med nedlagte fyrstasjoner som fyrtårn (i dobbelt forstand) i overnattingstilbudet. Arbeidet med å merke farleder for fritidsfartøy er også et viktig bidrag fra Kystverket.

Gjennom Nasjonale Turistveger er det mange steder et godt samarbeid mellom vegmyndigheter og friluftslivet. Vi vil gjerne trekke fram det gode samarbeidet langs Jærkysten med Jæren Friluftsråd der samarbeid om tilretteleggingstiltak har gitt gode resultater for både reisende og lokale friluftsutøvere.

Oppsummert

FL ser fram til at regjeringa fremmer endelig forslag til Nasjonal Transportplan 2018-2029 der:

- Det er en tydelig satsing på konkrete tiltak for å styrke gange og sykling med investeringer i gang- og sykkelveier minst etter det som er definert som høyt investeringsnivå i transportetatens utkast.
- Det legges opp til tett samarbeid med friluftslivsmyndigheter og –organisasjoner for å fremme gange og sykling både som transportform og som fritidsaktivitet, gjennom tilrettelegging, skilting og merking, informasjon og holdningsskapende arbeid.
- Det går klart fram at friluftinteressene skal tillegges vekt i planprosesser om utbygging av veger og jernbane – basert på best mulig kunnskapsgrunnlag gjennom Miljødirektoratets opplegg for kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder.
- Det fastslås at samarbeidet for å ta vare på kulturminner som ferdselsårer og infrastruktur knytta til disse til friluftsliv- og reiselivsformål, skal videreføres og styrkes.

Vennlig hilsen

Friluftsrådenes Landsforbund

Morten Dåsnes

Daglig leder

Kopi: Klima- og miljødepartementet, Miljødirektoratet

Norsk Friluftsliv, Den Norske Turistforening

Vedlegg: -